

CAİNİZM (CAYNİZM)

Brahman düşüncesine ve egemenliğine karşı tepki olarak doğmuş bir dindir. Kurucusu, Buddha gibi bir kshatriya kastına ait olan Mahavira (Büyük Kahraman) (M.Ö.599-529) dır. Mahavira, uzun bir çile hayatından sonra cehaleti yenmiş ve Cina (Muzaffer) olmuştur. Cayna tabiri, cina taraftarı anlamındadır. Cainizm de Buddhizm gibi tanrıtanımaz bir dindir. Yaratış diye bir şey olmamıştır. Dünya ebedidir. Bir nesneyi yoktan var eden bir yaratış fikri, aklın alamayacağı bir şeydir. Yaratan da yoktur. Nesnelerin köklerinde zaten mükemmel varlık da yoktur. Mükemmellik ancak insan gayretlerinin ideal amacıdır. Cainizm de Buddhizm gibi ruh göçünü kabul eder. O da Buddhizm gibi çok yüksek ahlak kuralları öne sürer: ilk kural, hiçbir canlı varlığa kötülük yapmamaktır. Bu düşünceyi pek ileri götürdüklerinden Cainistler toprakta yaşayan canlıları öldürmemek için ziraat yapmazlar, vücutlarında böcek bulunabileceğini ve bunun yanlışlıkla ölebileceğini düşünerek, gerekirse elbise bile giymezler. Bir kısmı ise beyaz bir elbise ile dolaşırlar. Beyaz giyenler Şvetambara, elbisesiz dolaşanlar ise Digambara mezhebine aittirler. Bunlar Cainizmin belli başlı iki mezhebidir. Perhiz ve riyazeti son haddine kadar götürmesiyle Buddhizm'den ayrılır. O kadar ki, Cainistlere göre

insanın aç durarak kendisini öldürmesi çok iyi bir şeydir. (Yürümek koşmaktan, durmak yürümekten, yatmak durmaktan, ölüm de yatmaktan daha iyidir.)

Mahavira'nın öğretiminin özü üç kural (triratna: üç inci) ile özetlenebilir:

a- Doğru inanç

b- Doğru bilgi

c- Dürüst hayat

Cainizmin bugün dahi Hindistan'da salikleri vardır. Sayıları dört milyon kadar olan Caynalar, özellikle Ahmedabat bölgesinde yaşarlar, Ayrıca Mont Abu'da çok güzel bir Cayna tapınağı vardır.